

Çin İpek Yolu Ekonomik Kemer Projesi Bilgi Notu II

23 Nisan 2015

“Bir Kemer Bir Yol” aktif olarak hayata geçiriliyor

2013 yılı sonunda Çin Cumhurbaşkanı Xi tarafından açıklanan ve Çin'in uzun yıllar süregelen nisbeten düşük profilli dış politikasından yavaş yavaş küresel alanda daha aktif liderlik rolü üstlenmeye hazırlandığının önemli bir göstergesi olan “Bir Kemer Bir Yol” (BKBY) girişimi yavaş yavaş

hayata geçirilmeye başlandı.

Girişimin dünya nüfusunun üçte ikisini ve dünya gayrisafi yurtiçi hasılasının (GSYH) üçte birini kapsayacağı düşünülmektedir.

Çin'in Yeni Normal sürecinde ekonomisi giderek yavaşlıyor. Bilindiği gibi geçtiğimiz yıl Çin ekonomisi yüzde 7.4'lük büyüme ile son 24 yılın en düşük büyüme oranını görmüştü. Ülkenin ekonomisinde yaşanan zorluklar var ve üretim fazlalığı en önemlilerden birisi. Çin BKBY projesinde başarı elde ederse bu yolla projeye dahil pazarlara büyük altyapı yatırımları ile açılacak, bu yolla makina, elektronik vb. gibi pek çok ürünün de bu ülkelere satarak üretim fazlasını eritmeye çalışacak.

BKBY girişimine yönelik somut girişimler:

- Asya Altyapı Bankası (AIIB) kurucu üye sayısını 57'ye çıkardı. *Türkiye'nin Bankaya kurucu üye olarak katılımı 10 Nisan tarihinde resmen onaylandı.*
- Çin hükümeti geçtiğimiz yıl sonunda BKBY projesinin hayata geçirilmesine destek vermek amacıyla 40 milyar dolarlık İpek Yolu Altyapı Fonu'nu oluşturduğunu duyurmuştu. 20 Nisan tarihinde, Xi Jinping Pakistan'a yaptığı resmi ziyarette fonu ilk kez aktif olarak kullanmaya başladıklarını ve fondan 1.65 milyar dolar

MEMBER OF THE CONFEDERATION OF EUROPEAN BUSINESS (BUSINESSEUROPE)

Headquarters: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Turkey
Ankara: Iran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Turkey
Brussels: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
WashingtonD.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, WashingtonD.C.20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Beijing: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100025, P. R. China

Phone: +90 (212) 249 19 29 **Fax:** +90 (212) 249 13 50 **e-mail:** tusiad@tusiad.org
Phone: +90 (312) 468 10 11 **Fax:** +90 (312) 428 86 76 **e-mail:** ankoffice@tusiad.org
Phone: +32 (2) 736 40 47 **Fax:** +32 (2) 736 3993 **e-mail:** bxloffice@tusiad.org
Phone: +1 (202) 776 77 70 **Fax:** +1 (202) 776 77 71 **e-mail:** usoffice@tusiad.us
Phone: +49 (30) 288 786 300 **Fax:** +49(30) 288 786 399 **e-mail:** berlinoffice@tusiad.org
Phone: +33 (1) 44 43 55 35 **Fax:** +33 (1) 44 43 55 46 **e-mail:** parisoffice@tusiad.org
Phone: +86 (10) 6462 2066 **Fax:** +86 (10) 6462 3206 **e-mail:** tusiad.china@euccc.com.cn

www.tusiad.org

Pakistan’da Karot hidroenerji projesi için kullanılacağını duyurdu. Projeyi Çinli “China Three Gorges South Asia Investment Ltd.” firması üstlenecek.

- Çin hükümeti toplam 31 eyaletinin aktif olarak bu projenin hayata geçirilmesine katkı vermesini istemiştir. Hemen hemen tüm eyaletler girişime katkı vermek amacıyla pekçok proje gerçekleştirmeye başladı. Örneğin; Çin’in nisbeten daha az gelişmiş Qinghai Eyaleti için hükümetin çalışma raporunda bölgenin havayolu, demiryolu ve karayolları ulaşımında büyük ölçüde gelişim sağlayacağı ve BKBY güzergahındaki tüm diğer eyaletleri ve ülkeleri birbirine bağlayacak bir ağa sahip olacağı belirtildi. Bölgede halihazırda depo, lojistik merkezler kurulmaya başlandı. 2015 yılında bölgenin altyapı projeleri için ayırdığı fon yaklaşık 1.71 milyar dolardır.

Sichuan Eyaleti de BKBY kapsamında önemli çalışmalar yapan eyaletlerden bir diğeri. Eyalet, sanayi firmalarını BKBY ülkelerinde enerji, inşaat, petrol boru hatları alanlarında işbirlikleri yapmaya ve bu yolla makine, ham madde ve pekçok farklı kategorideki ürününü bu pazarlara satarak kapasite fazlalığını eritmeyi hedeflemekte. Bu yöndeki çalışmalara yerel hükümet finansman konusunda gerekli destekleri vermektedir.

- Eyaletlerin dışında Çin’in farklı kurumları, dernekleri de BKBY’i destekleme yönünde çalışmalar yapmaktadır. Örneğin, Çin Uluslararası Kentsel Gelişim Stratejileri Araştırma Komisyonu (CIUDSRC) İpek yolu projesinde çalışmalar yapma konusunda hükümet tarafından görevlendirilmiştir. Kurum, Avrupa’ya doğru uzanan karayolu ve denizyolu rotasındaki ülkelerde Çin ile ortak çalışmalar yürütebilecek bir uzman kadro oluşturulması (firmalar, kentleşme konularında uzman kişiler, İpek Yolu konusunda ilgi duyan araştırmacılar) konusunda çalışmalar yapmaktadır. Bu çerçevede CIUDSRC, TÜSİAD Pekin Ofisimiz ile irtibata geçerek Türkiye ayağında TÜSİAD ile birlikte çalışmayı arzu ettiklerini belirtti. Yine aynı şekilde, Çin’in önemli bir sanayi temsilcisi olan Çin Sanayi Federasyonu/BKBY güzergahında yer alan ülkelerin önde gelen iş dernekleri ile birlikte bir konsorsiyum oluşturmayı planladıklarını ve bu oluşumun Türkiye ayağında TÜSİAD ile birlikte çalışmayı istemektedir.
- Öte yandan, TÜSİAD’ın Çin’in farklı eyaletlerindeki muadil kurumları BKBY girişimi ile ilgili olarak tanıtım ve destek çalışmalarına hızlı bir şekilde başlamıştır. Kurumlar, Türkiye ziyaretleri yaparak, TÜSİAD ve diğer ilgili kurumlarla görüşerek proje hakkında bilgi aktarımında bulunmaya devam ediyor.
- Finansal kurumlar RMB’nin uluslararasılaştırılması ve geniş alanda kullanılmasına katkı vermek amacıyla çalışmalar yapıyorlar. Örneğin UnionPay, BKBY stratejisini katılımcı ülkelerde İşbirliği yaparak destekleyeceğini duyurdu. Buna iyi bir örnek olarak, Çin Xinhua Ajansı’nın geçtiğimiz ay yayımladığı haber doğrultusunda China UnionPay Türkiye İşbankası ile işbirliği yaparak Türkiye’de UnionPay kredi

kartlarını müşterilerin kullanımına sunacaklarını açıkladı. Kredi kartları büyük ve orta ölçekli firmaları Çin ve Asya'ya yönelik iş ve ticaret girişimlerine hizmet verecek.

BKBY'da yürürken Çinli Firmaları bekleyen riskler

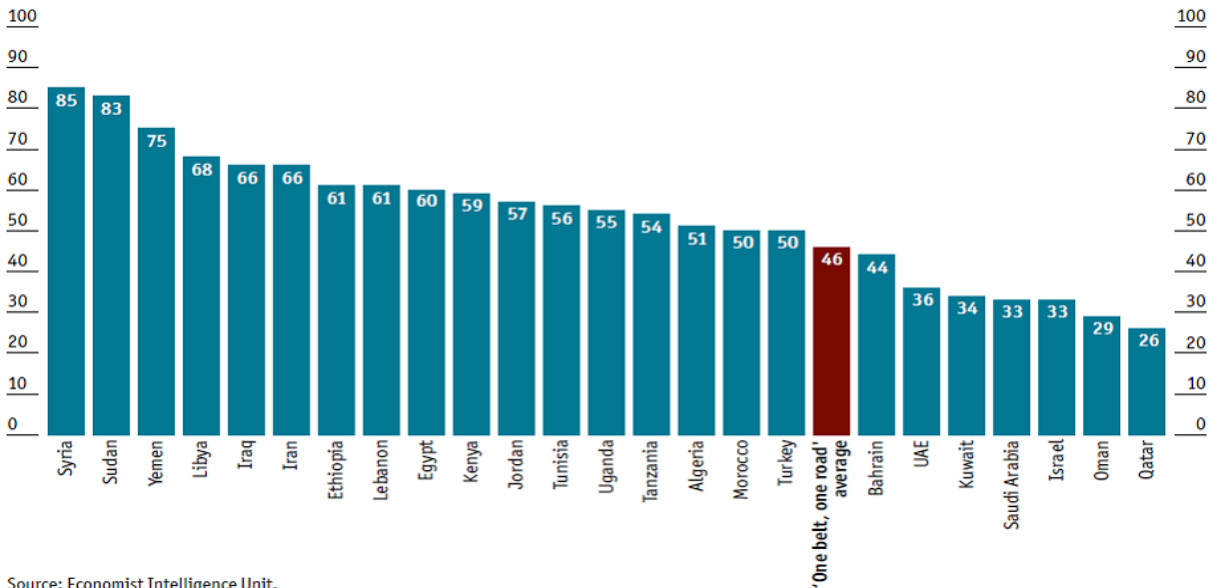
BKBY kapsamında yapılan Çinli yurtdışı direk yatırımları, Çin'in "going out" olarak adlandırılan ve giderek daha çok özel firmalar tarafından gerçekleştirilen deniz aşırı açılımlarından biraz daha geniş bir platforma yayılmaktadır. BKBY projesi kapsamında yapılacak yurtdışı yatırımları Çinli devlet firmaları ve yine Çin'in en büyük finansal kurumları tarafından gerçekleştirilecektir ya da ilk etapta bu firmaların öncülüğünde yapılacaktır.

Yapılan yatırımların kapsamı, yatırım yapılacak ülkelerin ekonomik konumları ve yatırılacak olan paranın miktarı göz önüne alındığında Çinli finansal kurumların, BKBY ülkelerinde kredi riskleri bulunmaktadır. Öte yandan, BKBY ülkelerinde altyapı projelerini gerçekleştirecek inşaat firmalarının bu pazarlardaki faaliyetlerinde zaman zaman karşılaşılabilecekleri potansiyel riskler olacaktır.

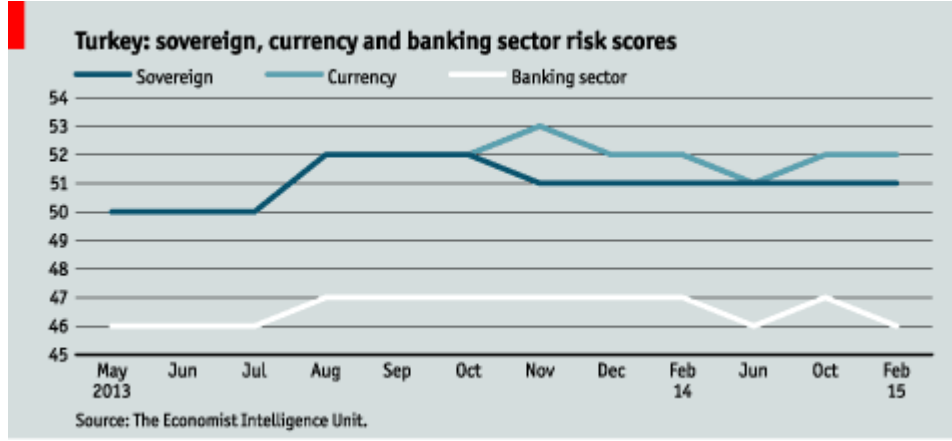
Firmaların operasyon sürecinde karşılaşılabileceği problemler/riskler arasında; güvenlik sorunları, ülkede yaşanan siyasi istikrarsızlık, yasal ortam, makroekonomik riskler, ödeme problemleri, dış ticarete karşılaşılan sorunlar, insan kaynakları, finansal riskler, vergi politikaları, yatırım yapılan bölgenin altyapısal özellikleri sayılabilir.

Aşağıda, bahsi geçen riskler temel alınarak Orta Doğu ve Afrika ülkelerindeki risk oranlarını değerlendiren bir tablo verilmiştir. Tabloda, Çinli firmaların Türkiye'deki operasyonlarında karşılaçıkları riskler %50 oranında değerlendirilmiştir.

Overall country credit risk in the Middle East and Africa
(100=highest risk)

Source: Economist Intelligence Unit.

Çinli firmaların BKBY projesi kapsamında yaptıkları altyapı yatırımlarında karşılaştıkları risklere en yakın birkaç örnek:

Srilanka'daki hükümet değişikliği sonrası ülkenin yeni başbakanının yabancıların finanse ettikleri yatırımları rüşvete karşı mercek altına almak istemesi ile Çin'in 1.5 milyar dolar kredi sağladığı Kolombo Liman projesi askıya alındı.

Bu yılın başında Çinli Sinohydro Corporation tarafından gerçekleştirilen 400 milyon dolarlık baraj projesi sosyal toplum kuruluşlarının barajın çevre üzerindeki zararlarına yönelik eleştirileri ve karşı durmaları nedeniyle, proje 2018 yılına kadar durduruldu.

China Power Investment tarafından Myanmar'da gerçekleştirilen Myitsone hidroelektrik baraj projesi, 2011 yılında Myanmar'ın yeni reform yanlısı hükümetinin göreve gelmesi ile askıya alındı.

BKBY girişimi sürecinde, Çin'in amacına ulaşma yolundaki başarılarını ya da zaman zaman karşılaştığı engelleri yakından takip etmek ikili ilişkilerde çıkabilecek sorunları en aza indirgeyebilmek açısından önem arz etmektedir. Türkiye'nin bu girişimi daha iyi takip etmesi sürecin dışında kalmaması açısından önemlidir. Böylelikle, konu, TÜSİAD'ın Çin gündeminde yer almaktadır. TÜSİAD Pekin Ofisi bu sürece katkı vermek amacıyla konu ile ilgili güncel bilgileri derlemeye, konu ile ilgili kurumlarla görüşmeye devam edecektir.